

Thérèse was zedenrechercheur,
maar ook slachtoffer

'EINDELIJK DURF IK WEER GELUKKIG TE ZIJN'

Jarenlang werkte Thérèse Evers (49) bij de politie als zedenrechercheur. Wat ze op haar werk niet durfde te vertellen, was dat ze zelf in haar jeugd was misbruikt. Lange tijd drukte ze haar eigen pijn weg, tot ze die wel onder ogen móest zien. Ze schreef er een semiautobiografisch boek over: *De som der delen*.

Tekst: Miranda Birney
Fotografie: Angeline Swinkels

Je groeide op in een onstabiele thuissituatie. Wanneer begon het seksueel misbruik?

Rond mijn achtste. Het ging om een vriend van mijn moeder. Die man deed heel ziekelijke en sadistische dingen. Hij misbruikte mij en mijn zusje en dreigde mijn moeder in stukjes te hakken en in een glazen pot te stoppen als ik het aan haar of aan iemand anders zou vertellen. Zelfs toen die dreiging niet reëel meer was omdat hij allang weer uit beeld was, durfde ik er nog steeds met niemand over te praten.

Op mijn veertiende kreeg ik opnieuw te maken met seksueel misbruik. Een politieman had zijn relatie met mijn moeder beëindigd, maar mijn zusje en ik waren heel erg op hem gesteld. Dus ging ik naar zijn huis om hem over te halen om bij ons terug te komen. Die nacht logeerde ik bij hem en hij maakte misbruik van de situatie door me te betasten. Wat ik toen voelde... Het haalde alles onderuit. Ik probeerde me enigszins te ontworstelen aan het eerdere misbruik en de bedreigingen, en dan gebeurt er zoiets. Het was een eenmalig incident, maar het hakte

er enorm in omdat ik hem echt vertrouwde. Een jaar later liep ik weg van huis. Ik zwierf van het ene naar het andere adres en dronk en blowde. Mijn gevoelens van wanhoop probeerde ik uit alle macht te onderdrukken, maar dat lukte natuurlijk niet. Uiteindelijk liep het zodanig uit de hand dat ik gedwongen werd opgenomen op een gesloten jeugdafdeling.

In de drie maanden dat je daar zat, werd je opnieuw meerdere keren seksueel misbruikt, nota bene door een kinderpsychiater. Hoe komt het dat seksueel misbruik zich vaak herhaalt bij dezelfde personen?

Om te beginnen ben ik ervan overtuigd dat da-ders een neus hebben voor potentiële slachtoffers. Ze weten precies hoe ze een kwetsbaar kind kunnen herkennen. Ook ik was geen stabiel kind toen ik werd opgenomen. Daarnaast zat ik op een gesloten afdeling en was ik volledig afhankelijk van die kinderpsychiater. Dit alles bij elkaar maakte me extra kwetsbaar.

'Daders hebben een neus voor potentiële slachtoffers en herkennen een kwetsbaar kind meteen'

Voor een kind is het bovendien heel verwarrend als de persoon die jou 's nachts misbruikt, de volgende ochtend je boterham smeert of weer aardig tegen je doet. Hoe moet je dat als kind met elkaar rijmen? Dan kun je alleen maar concluderen dat het aan jou ligt. De gedachte is dan: ik ben slecht, want kennelijk heb ik iets gedaan waardoor ik zoiets naars verdien. De woede die eigenlijk naar buiten gericht zou moeten zijn, slaat dan naar binnen en op die manier doe je jezelf geweld aan. Toch is het misbruik op zichzelf niet eens het ergste. Het is afschuwelijk en ik gun het niemand. Maar het ergste is dat niemand dat beeld corrigeert dat jij slecht bent. Stel dat mijn

moeder op een dag de kamer was binnengekomen en tegen die man had gezegd: 'Ben jij helemaal besodemieterd! Blijf met je poten van mijn kind af! Wegwezen!' En dat ze vervolgens naar mij toe was gekomen en had gezegd: 'Lieve schat, dat had hij nooit mogen doen.' Dan had ik een soort tegengif gekregen en gedacht: hé, het ligt dus niet aan mij. Maar als dit nooit gebeurt, blijf je als kind geloven dat het aan jou ligt en kan het misbruik zich soms ook herhalen. Hoe naar ook, het misbruik zelf bestaat vaak uit incidenten met een begin en een eind. De negatieve gedachtestroom over jezelf daarentegen blijft maar doorgaan. Dat is een continu proces en volgens mij veel schadelijker. Eerlijk gezegd heb ik daar tot op de dag van vandaag nog last van.

Heb je aangifte gedaan tegen een of meerdere daders?

Net als een aantal andere slachtoffers heb ik in 1987 aangifte gedaan tegen die kinderpsychiater. Hij werd aangehouden, zat drie dagen vast en werd vervolgens heengezonden in afwachting van de beslissing van de officier van justitie. Een paar maanden later maakte hij een eind aan zijn leven. Na zijn dood werd een afscheidsbrief van hem geplaatst in de krant. Daarin schreef hij dat het in die tijd normaal was om soms ook intimiteit met je patiënten aan te gaan. Maar zijn gedrag had niks met intimiteit te maken - als je dat al goed zou willen praten binnen een hulpverleningsrelatie. De verklaringen van slachtoffers gingen over verkrachttingen met gebruikmaking van valium. Eigenlijk suggereerde hij in die brief het volgende: de vrouwen die mij dit hebben aangedaan, zijn ervoor verantwoordelijk dat ik geen andere keuze meer heb dan de dood.

Hoe was dat voor jou?

Onverdraaglijk en verlamdend. Ik wilde een rechtszaak, maar de hoop daarop werd meteen de grond ingeboord. Wat echter vooral overheerste, was mijn eigen schuldgevoel. Ik had het gevoel dat ik zijn negen kinderen hun vader ontnomen had en daar heb ik heel lang last van gehad. Daar ging zo veel energie in zitten, dat andere gevoelens in de verdrukking kwamen: mijn boosheid en verdriet over wat hij mij had aangedaan en het feit dat hij mij de mogelijkheid had ontnomen om hem ter verantwoording te roepen.

Vond je het moeilijk om kwaad te zijn?

Ja, want achter die woede zit absolute machteloosheid en er is geen gevoel zo heftig en lamlegend als dat. Het betekent dat je tot in je tenen voelt dat je als kind niets te zeggen hebt gehad over wat er met jou gebeurde. Ik denk dat ik me liever schuldig voelde. Zolang ik geloofde dat het mijn eigen schuld was, had ik ook

nog de illusie dat ik het had kunnen voorkomen, dat ik er invloed op had gehad. Dat was net iets beter te verdragen dan die onderliggende machteloosheid.

Op je vierentwintigste ging je bij de politie werken. Je koos op een gegeven moment zelfs voor het zedenwerk. Wisten ze van je verleden?

Een paar collega's met wie ik bevriend was, wisten op gegeven moment wel iets, maar verder hield ik het stil. Ik herinner me een discussie onder zedenrechercheurs, waarin werd gezegd: "Mensen met een eigen slachtoffergeschiedenis moet je hier eigenlijk niet als zedenrechercheurs willen hebben." Je moest eens weten, dacht ik toen.

Al tijdens mijn werk in de surveillancedienst had ik het gevoel dat ik in twee verschillende werel-

den leefde: mijn thuiswereld en mijn werkereld. Ik woonde samen met mijn toenmalige vriendin en zat 's avonds regelmatig te blowen om in slaap te komen. Ik was altijd moe en beschadigde mezelf. Het was dodelijk vermoeiend om me steeds maar weer te verstoppen voor mezelf, maar tegelijkertijd had ik ook plezier in mijn werk en voelde ik me daar ook van betekenis.

Het surveillancewerk vond ik echter te oppervlakkig. Op het moment dat ik op straat werkelijk contact had met iemand, werd ik alweer weggeroepen voor een volgende melding. Het zedenwerk leek veel beter bij me te passen. Door goed te functioneren in dit uiterst moeilijke vakgebied, probeerde ik mezelf ervan te overtuigen dat ik helemaal niet zo beschadigd was en dat ik volledig los was van mijn verleden. Maar dat was helemaal niet zo. Ik was goed in mijn vak, maar vanbinnen brak ik mezelf langzaam maar zeker af. Door mijn werk werd ik geregeld geconfronteerd met persoonlijke herinneringen, die zich op een vreemde en heftige manier

BOEKENACTIE

5x

Mijn Geheim mag 5 exemplaren weggeven van 'De som der delen', geschreven door Thérèse Evers en uitgegeven door Uitgeverij Elikser. Wil je kans maken op dit boek? Ga dan naar

<http://aanmelden.mijngeheim.nl/tussenderegels>

en laat je gegevens achter. Meedoen kan tot dinsdag 9 februari 2016.

aan mij lieten zien, omdat ik er in het dagelijks leven geen ruimte aan gaf. Dan werd ik 's nachts gillend wakker uit een nachtmerrie of had ik in mijn broek geplast. Ik had geen idee hoe ik daarmee om moest gaan en kroop dan snel weer in mijn routine.

De omslag kwam toen ik mijn huidige partner Trudi tegenkwam. Ik was enorm bang om me volledig aan haar en haar twee kinderen te verbinden, maar zij is niet iemand die genoeg neemt met minder. Op een dag zei ze: "Dat halve in onze relatie wil ik niet. Of je gaat ervoor, of niet." Dat was voor mij een laatste zet om goede professionele hulp te zoeken.

Denk je dat persoonlijk leed ook van meerwaarde kan zijn op het werk?

Absoluut. Mits je je eigen pijn onder ogen hebt durven zien en het hebt kunnen loslaten. Als je die stap overslaat, kleeft er een heel groot risico aan. Dan krijg je hulpverleners die mee gaan zitten lijden met slachtoffers. Of politiemensen die bijvoorbeeld verdachten van zedendelicten niet meer objectief kunnen verhoren, omdat ze eigenlijk stiekem hun eigen pijn aan het verwerken zijn. Dat is het slechtste wat je kunt hebben. Dan is die meerwaarde weg en kun je zelfs heel veel schade veroorzaken. De afgelopen zeven jaar heb ik als

zedendocent aan de Politieacademie veel zedenrechters opgeleid en altijd gehamerd op de noodzaak van die neutraliteit.

Je hebt een semiautobiografisch boek geschreven over je eigen complexe verleden en je werk als zedenrechercheur. Hoe reageerden je collega's daarop?

Ik had inmiddels een positie binnen de wereld van de zedenpolitie waarin mijn deskundigheid hoog werd gewaardeerd. Het was daarom een grote stap voor mij. Tegelijkertijd was het ook bijzonder dat juist ik met dit verhaal naar buiten kwam. Ik heb echter heel veel lieve en bemoedigende reacties gekregen. Sommige collega's schreven dat ik een pad voor hen had geëffend, waardoor ze nu ook met hun verhaal naar buiten durfden te komen. Ik kreeg ook positieve reacties van mannelijke collega's die kampten met rouw of verlies. Iemand zei bijvoorbeeld: "Mijn pijn is misschien wel een andere, maar ik durf er nu in elk geval naar te kijken." Ik hoop dat mijn boek bijdraagt aan veranderingen, ook binnen de politiewereld.

Hoe gaat het nu met je?

Na het schrijven van mijn boek kreeg ik vooral fysiek een forse terugslag en daarnaast ben ik ook behoorlijk depressief geweest. Nu voel ik pas hoe moe ik eigenlijk ben. Ik ben momenteel afgekeurd en helaas inmiddels ook ontslagen bij de Politieacademie. Dat vind ik spijtig, want de politie is de afgelopen zevenentwintig jaar toch een beetje mijn familie geworden. Als ik fysiek weer sterker ben, hoop ik de kennis en ervaring die ik heb opgedaan in mijn werk, in combinatie met mijn persoonlijke ervaringen met misbruik, weer ergens te kunnen inzetten. Maar misschien komt er iets anders op mijn pad. Ik ben veel bezig met mindfulness en het trainen van mijn hond. Ik houd alle mogelijkheden open, maar het is goed dat ik nu even niets hoeft en de tijd mag nemen om te herstellen. Wat mij betreft komt er in ieder geval een vervolg op het boek.

'Soms werd ik 's nachts gillend wakker uit een nachtmerrie of had ik in mijn broek geplast'

Seksueel misbruik. Kom je daar ooit helemaal overheen?

Het misbruik kan echt een plek krijgen in je leven, als je het kunt zien als een onderdeel van alles wat jou gemaakt heeft tot wie je nu bent. Zoals ik al zei: de negatieve gedachten over jezelf, de onzekerheid en de angst zijn moeilijker te helen dan de pijn van het misbruik zelf. Dat kost ontzettend veel tijd.

Als ik heel eerlijk ben: ik denk dat er een stukje is waarmee je zult moeten dealen. Misbruik wordt zo omgeven door donkerte en schaamte. Spreek het uit, zie de gevolgen ervan onder ogen en train jezelf in gelukkig durven zijn. Laat je voeden door mooie momenten. Dan zul je meer balans vinden en de pijn beter kunnen verdragen. ■